

สำนักพิมพ์ มหาวชิราวุธวิทยา
เลขที่พิมพ์ ๐๖๖๖ จ.ชลบุรี ๒๐๑๓

รายงานการวิจัย

ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี

The Needs for Social Welfare of the Elderly in Chonburi

ขนิษฐา หัตถ์บุญยงค์ศรี
ภาควิชาสังคมวิทยา

รองศาสตราจารย์ ดร.กชกร สังขชาติ และคณะ

---

28 พ.ค. 2545
153533

AS ๐๐๐๐๐๐๐

ภาควิชาการศึกษานอกระบบ
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

โครงการนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จากงบประมาณเงินรายได้มหาวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2542

ประกาศคุณูปการ

โครงการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้จากความช่วยเหลือและสนับสนุนจากหลายท่าน
ซึ่งคณะวิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณกรรมการบริหารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ให้ทุน
สนับสนุนการวิจัย

ขอขอบพระคุณคุณคุณกฤษณ์ พงษ์ลือเลิศ ศูนย์ประมวลผลการทะเบียน ภาค 2
43/83 ถนนโรงพยาบาลเก่า ตำบลบางปลาสร้อย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000 ที่ได้ให้
ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี คุณนิตยา ปัดทุม หัวหน้าฝ่าย
คนชรา และคุณเอรวรรณ น้าชื่น นักสังคมสงเคราะห์ กองสวัสดิการสังคม กรมประชา-
สงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งช่วยเหลือด้านเอกสารที่มีประโยชน์
สำหรับการวิจัยเป็นอย่างมาก และขอขอบพระคุณผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้
เป็นอย่างสูง

คณะวิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์เกรียงศักดิ์ บุญญา และ ดร.มานพ แจ่มกระจ่าง
ได้ให้ความอนุเคราะห์ในด้านประมวลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไล
สถิตย์เสถียร ข้าราชการบำนาญ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้กรุณา
ตรวจแก้คำย่อภาษาอังกฤษและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งคุณจิรนนท์ พุ่มเหรียญ และ
คุณวรรณภา กอบกิจเจริญรัตน์ ที่ได้ช่วยเหลือด้านการพิมพ์จนสำเร็จเป็นรูปเล่ม

คณะวิจัย

27 มีนาคม 2545

ชื่อโครงการวิจัย : ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ จังหวัดชลบุรี
 ชื่อคณะวิจัย : รองศาสตราจารย์ ดร.กชกร สังขชาติ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุจินดา ม่วงมี
 ภาควิชาการศึกษาอนุกระบบ คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี
 เดือนและปีที่ทำการวิจัยสำเร็จ : มีนาคม 2545

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงและความต้องการจริงของผู้สูงอายุในการรับบริการสวัสดิการสังคมของภาครัฐบาล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 370 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและเจาะลึกแบบสัมภาษณ์ได้ผ่านการทดสอบแล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การบรรยายเชิงพรรณนาความ โดยใช้สถิติแบบร้อยละในการบรรยายสถานภาพความเป็นจริงและความต้องการจริงของผู้สูงอายุ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุในการได้รับบริการสวัสดิการสังคม ปรากฏผลดังนี้

1.1 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ทราบเกี่ยวกับการรับบริการสวัสดิการสังคม คิดเป็นร้อยละ 61.60

1.2 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ได้รับการบริการสวัสดิการสังคม คิดเป็นร้อยละ 83.20 และได้รับการบริการสวัสดิการสังคม คิดเป็นร้อยละ 16.80

ประเภทของบริการสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้ และผู้สูงอายุได้รับมากที่สุด คือลดค่ารักษาพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 48.50 รองลงมาคือ ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุในการให้บริการสังคมสงเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 40.00 และการบริการเคลื่อนที่ในการออกเยี่ยมเยียนตามบ้าน คิดเป็นร้อยละ 29.40 ตามลำดับ

2. ความต้องการจริงของผู้สูงอายุในการรับบริการสวัสดิการสังคมของรัฐ ปรากฏผลดังนี้

2.1 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการรับบริการสวัสดิการสังคม คิดเป็นร้อยละ 78.40

2.2 ประเภทของบริการสวัสดิการสังคมที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการรับบริการคือการลดหย่อนค่ารักษาพยาบาล ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุในการให้บริการสังคมสงเคราะห์ และการบริการเคลื่อนที่ในการบริการรักษาพยาบาลเล็ก ๆ น้อย ๆ

ข้อเสนอแนะ ของคณะวิจัยครั้งนี้สนับสนุนให้รัฐควรจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุแบบผสมผสาน โดยใช้ครอบครัวและชุมชนเป็นพื้นฐานเพื่อให้สอดคล้องกับโครงการ 30 บาท รักษาทุกโรคของรัฐบาลว่าควรจะทำอย่างไร จึงจะให้บริการต่อผู้สูงอายุให้ได้ รับประโยชน์เพียงพอและตรงกับความต้องการจริงของผู้สูงอายุให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

1)

Research Topic : The Needs for Social Welfare of The Elderly in Chonburi
Name of The researcher : Associate Professor Kochgorn Sungkchad (Ed.D.)
Assistant Professor Sommai Jamkrajang (Ph.D.)
Assistant Professor Suchinda Muongmee
Department : Nonformal Education Department,
Faculty of Education, Burapha University
Chonburi, Thailand.
Year : March 2002

ABSTRACT

The purpose this study is to identify the real situation and the real needs of the elderly in receiving the social welfare service from the government. The sample is consisted of 370 elderly in Muang District, Chonburi Province. The data collection were done by using constructed questions for dept interview. The instrument was test before using. The analysis of data was preceded by using percentage and narrative style was employed to present the findings. The results of the study revealed that :

1. The real situation in receiving the social welfare service.

1.1 Most of the elderly knew nothing about the social welfare service
61.60%

1.2 Most of the elderly had never received the service 83.20% and the rest
16.80% have received the service.

The percentage preferred to receive the social welfare service of the elderly were low cost in health care service 48.50%, social welfare service center 40.00% and mobile service (home visit) 29.40% respectively.

2. The real needs of the elderly in receiving social welfare service.

2.1 Most of the elderly had high need for social welfare services.

2.2 Types of services were identified as low cost for health care service,
health care service center for elderly and mobile unit for minor nursing care.

Recommendation : The researcher learn would like to recommend that the government should provide an integrated or a comprehensive social welfare service for the elderly by using family and community as a base to join with the government project 30 baht to cure every disease. Moreover, those services should consider that they are enough, usual and can serve the real needs of the elderly as much as possible.

สารบัญ

	หน้า
ประกาศคุณูปการ	ข
บทคัดย่อ	ค
บัญชีตาราง	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	3
คำศัพท์เฉพาะ	3
2 แนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	19
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	19
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	20
วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	21
การเก็บรวบรวมข้อมูล	21
การวิเคราะห์ข้อมูล	21
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	21
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	22
วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 : สภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุในการรับบริการ สวัสดิการสังคมในส่วนของสถานภาพและสภาพความเป็นจริงของ ผู้สูงอายุในการรับบริการสวัสดิการสังคมของรัฐ	22
วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 : ความต้องการจริงของผู้สูงอายุในการรับบริการ สวัสดิการสังคมของรัฐ	27
5 สรุปผล อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	30
สรุปผลการวิจัย	30
อภิปรายผลการวิจัย	31
ข้อเสนอแนะ	33

	หน้า
บรรณานุกรม	34
ภาคผนวก	36
ประวัติย่อของผู้วิจัย	41

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนตำบล ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	20
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ช่วงอายุ อาชีพในอดีต อาชีพในปัจจุบัน รายได้ ที่มาของรายได้และการพักอาศัย	23
3	จำนวนและค่าร้อยละการได้รับบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ	25
4	จำนวนและค่าร้อยละของศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ	26
5	จำนวนและค่าร้อยละของการบริการเคลื่อนที่	27
6	จำนวนและค่าร้อยละความต้องการรับบริการสวัสดิการทางสังคม	27
7	จำนวนและค่าร้อยละของความต้องการของผู้สูงอายุจากศูนย์บริการ ทางสังคมผู้สูงอายุ	28
8	จำนวนและค่าร้อยละความต้องการของผู้สูงอายุจากการบริการเคลื่อนที่	29

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการสำรวจสำมะโนประชากรของ U.S. Department of Commerce Economics and Statistics Administration Bureau of the Census ในปี ค.ศ. 1996 พบว่า ประชากรโลกกลุ่มผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 550 ล้านคน และคาดว่าในปี ค.ศ. 2025 ประชากรกลุ่มนี้จะมีจำนวนสูงขึ้นเป็น 1.2 พันล้านคน (U.S. Census Bureau,1996) ซึ่งจะเห็นว่าประชากรกลุ่มนี้จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วกว่าประชากรกลุ่มอื่น ๆ สาเหตุที่ทำให้ประชากรกลุ่มดังกล่าวมีอายุยืนขึ้น เนื่องจากประชากรกลุ่มนี้ได้มีการปรับปรุงเรื่องการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และมีคุณค่าของอาหารมากขึ้น มีการพัฒนาเรื่องการศึกษาเพิ่มขึ้น และรู้จักวิธีการดูแลตนเองมากขึ้น

สำหรับประเทศไทย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล เดือนกรกฎาคม 2542 ได้คำนวณอายุประชากรโดยใช้ข้อมูลจากทะเบียนราษฎรเป็นหลักพบว่าจำนวนประชากรทั้งประเทศ 61,752,000 คน ถ้าแยกจำนวนประชากรตามกลุ่มอายุพบว่า ประชากรวัยเด็ก (ต่ำกว่า 15 ปี) มีจำนวน 16,048,000 คน ประชากรวัยทำงาน (15 - 59 ปี) มีจำนวน 40,402,000 คน และประชากรสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) มีจำนวน 5,302,000 คน (มหาวิทยาลัยมหิดล. กรกฎาคม, 2542) คิดเป็นร้อยละ 8.59 ของประชากรทั้งประเทศ และในปี ค.ศ. 2011 ประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปของประเทศไทยจะมีประมาณร้อยละ 9.4 ของประชากรของประเทศ (กชกร สังขชาติ. 2538 :5)

การที่สัดส่วนและจำนวนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วดังที่ได้กล่าวมาแล้วย่อมก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อกลุ่มประชากรในทุกช่วงอายุและกลุ่มผู้สูงอายุเอง ไม่ว่าจะเป็นด้านการแพทย์ การสาธารณสุข การศึกษา การสวัสดิการสังคม และด้านอื่น ๆ และการที่ประเทศไทยมีนโยบายและแนวโน้มในการพัฒนาประเทศจากประเทศเกษตรกรรมมาเป็นประเทศอุตสาหกรรมนั้น ถ้าวิเคราะห์จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของประชาชนในแนวใหม่ มีผลกระทบต่อกลุ่มประชากรทุกช่วงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มประชากรผู้สูงอายุในประเทศ ซึ่งกลุ่มประชากรที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและจิตใจ อันเนื่องมาจากการเสื่อมถอยของร่างกายตามธรรมชาติและสภาพจิตใจที่ถดถอยไปตามสภาพของร่างกาย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงสถานภาพและบทบาทใหม่ของกลุ่มผู้สูงอายุในสังคมด้วย เช่น การชราภาพ รายได้ลดลงหรือขาดรายได้ ถูกทอดทิ้ง

รู้สึกท้อแท้ เหงา วิตกกังวล และบทบาททางสังคมลดน้อยลง เป็นต้น ภาวะดังกล่าวล้วนเป็น ปัญหาและผลกระทบที่กลุ่มผู้สูงอายุจะต้องเผชิญ ปัญหาที่กล่าวมานี้เป็นปัญหาของสังคม แบบใหม่ ซึ่งประเทศไทยยังไม่เคยประสบมาก่อน ในขณะที่ประเทศพัฒนาแล้วมีประสบการณ์ เกี่ยวกับปัญหานี้ และให้ความสำคัญ มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุค่อนข้างมาก ทั้งทางด้าน ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติในด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ แต่ประเทศไทยยังมีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้น้อย เนื่องจากทุกรัฐบาลที่ทำงานมาปฏิบัติงานจะมุ่งเน้นพัฒนาทางด้าน เศรษฐกิจมากกว่าทางด้านสังคม โดยเฉพาะการศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มักจะถูกกละเลย ไม่ เอาใจจริงเอาใจทั้ง ๆ ที่ได้ทำแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2525 - 2544 แผน พัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคม ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2538-2544) แผนประชาสงเคราะห์แม่บท ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2540-2544) นโยบายและมาตรการผู้สูงอายุระยะยาว (พ.ศ. 2535-2554) ซึ่งจะ เห็นว่าบางแผนได้สิ้นสุดลงแล้ว บางแผนกำลังดำเนินการอยู่ แต่ความก้าวหน้าของงานยังไม่ ได้ผลเท่าที่ควร

คณะวิจัยตระหนักดีว่า ประชากรกลุ่มผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง ต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติ สมควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ เห็นคุณค่า ยกย่อง เคารพนับถือ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ให้เหมาะสมกับวัย และมีความสอดคล้องกับ ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทยและสังคมที่เปลี่ยนไป คณะวิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า ควรจะได้รับการสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุในประเทศในทุก ๆ ด้านแบบ ครบวงจร ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในการวางแผน เพื่อรองรับปัญหาของผู้สูงอายุในปัจจุบัน และในอนาคต การวิจัยครั้งนี้ คณะวิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า การศึกษาความต้องการบริการ สวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งที่ควรจะต้องศึกษา เพื่อนำผลการวิจัย ไปเป็นแนวทางพื้นฐานในการวางแผนการจัดบริการสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ เพื่อแก้ไข ปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในปัจจุบันและอนาคตให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และมีความสุขในบั้นปลายของชีวิต

ประเทศไทยมีการจัดบริการสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2496 ในรูปแบบที่แตกต่างกัน เช่น บ้านพักคนชรา ค่ายรักษาพยาบาล และรูปแบบอื่น ๆ ตาม ความจำเป็น แต่อย่างไรก็ตามเป็นที่ยอมรับกันว่า การจัดบริการสวัสดิการสังคมดังกล่าว ประเทศไทยยังทำได้ไม่ทั่วถึง ซึ่งอาจจะสาเหตุหนึ่งที่ไม่มียุทธศาสตร์งานวิจัยแสดงให้เห็น ชัดเจนว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการอะไรและอย่างไร ซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งที่คณะวิจัย ต้องการจะค้นหาเพื่อจะได้เผยแพร่ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ในการจัดบริการสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุในการได้รับบริการสวัสดิการสังคม
2. ศึกษาความต้องการจริงของผู้สูงอายุในการรับบริการสวัสดิการสังคม

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ” ในจังหวัดชลบุรี ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้สูงอายุที่พำนักอยู่ในจังหวัดชลบุรีที่ไม่ใช่ข้าราชการบำนาญหรือผู้ที่ได้รับเงินช่วยเหลือจากองค์กรของรัฐหรือองค์กรเอกชน วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบง่ายและกลุ่มตัวอย่างคือ ประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิง ซึ่งพำนักอยู่ในพื้นที่ที่จะศึกษาดังกล่าว

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

เพื่อทราบสภาพความเป็นจริงและความต้องการจริงของผู้สูงอายุด้านบริการสวัสดิการสังคม อันจะเป็นประโยชน์ในการวางแผน ดำเนินการ และส่งเสริมด้านบริการสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม

คำศัพท์เฉพาะ

ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิงที่ดั่งบ้านเรือนอยู่ในจังหวัดชลบุรี

สวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ หมายถึง สวัสดิการที่รัฐหรือเอกชนจัดให้สำหรับผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยหรือไม่มีรายได้ที่จะจ่ายค่าที่พักอาศัย ค่ารักษาพยาบาล และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิต

กองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพ) หมายถึง การให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุในชนบทที่ยากจน โดยมอบให้เป็นเงินรายละ 200 บาท/เดือน รัฐบาลกำลังให้ความสนใจในกองทุนนี้มาก และกำลังพิจารณาเพื่อเพิ่มเงินเป็น 300 บาท/เดือน

การลดค่ารักษาพยาบาล หมายถึง ให้การรักษาพยาบาลฟรีโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายในทุกกรณี ไม่อยู่ในโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค

ลดค่าโดยสารเดินทาง หมายถึง ไม่เก็บค่าโดยสารผู้สูงอายุที่เดินทางโดยรถประจำทาง ขสมก. และเก็บเงินค่าโดยสารเพียงครึ่งราคา ถ้าเดินทางโดยรถปรับอากาศทุกชนิด และรวมถึงโดยสารรถไฟและสายการบินไทย

บ้านพักฉุกเฉิน หมายถึง การบริการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า โดยรับเข้าพักในบ้านพักฉุกเฉิน และให้บริการในด้านปัจจัย 4 สังคม-สงเคราะห์ หรือส่งไปรับการช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น

การบริการเคลื่อนที่ หมายถึง การไปเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุตามบ้าน นำข้อมูลข่าวสารไปเผยแพร่ การให้บริการในด้านคำแนะนำและการรักษาพยาบาลเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยหน่วยเคลื่อนที่ประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์และเจ้าหน้าที่พยาบาล

บริการด้านสุขภาพ หมายถึง ให้การบริการโดยให้เจ้าหน้าที่พยาบาลอาสาสมัครโรงพยาบาลต่าง ๆ ให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่ผู้สูงอายุ การสุขาภิบาล การทำความสะอาดที่พักอาศัย การกำจัดขยะและแมลง เป็นต้น

บริการออกกำลังกาย หมายถึง มีเจ้าหน้าที่จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุให้แข็งแรง เช่น รำมวยจีน (ไทเก๊ก) กีฬาในร่ม กายบริหาร นิ่งสมาธิ เป็นต้น

บริการอาชีพบำบัด หมายถึง เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมยามว่างให้เหมาะสมกับความสามารถและความสมัครใจ เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพจิต และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยจัดสอนงานประดิษฐ์ต่าง ๆ เช่น ดอกไม้จันทน์ พรหมเช็ดเท้า ถักโครเชต์ เป็นต้น

บริการนันทนาการ หมายถึง มีการจัดกีฬา กีฬาในร่ม (เช่น โยนห่วง ปาเป้า และโยนบอล) ดนตรีไทย/ดนตรีบำบัด/รำไทย จัดกิจกรรมในวันชดถุภษ์ต่าง ๆ วาดภาพและจัดทัศนศึกษา

บริการสังคมสงเคราะห์ หมายถึง การให้คำแนะนำปรึกษา แก้ไขปัญหาทางอารมณ์ จิตใจ และการปรับตัว การส่งผู้สูงอายุเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล การส่งผู้สูงอายุเข้ารับการสงเคราะห์ เยี่ยมบ้าน/เยี่ยมไข้ เป็นต้น

บริการด้านศาสนา หมายถึง การฟังธรรมเทศนา/การบรรยายธรรม การร่วมพิธีกรรมทางศาสนาหรือวันสำคัญทางศาสนา การนั่งสมาธิ เป็นต้น

บทที่ 2

แนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เดิมใช้คำว่า บริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ในงานวิจัยฉบับนี้ใช้สวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ งานดังกล่าวได้มีมานานแล้ว แต่ดำเนินอยู่ในกรอบครัวผู้สูงอายุ และเป็นไปตามจารีตประเพณีของสังคม การบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุดำเนินการโดยรัฐบาล ได้เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2496 นับถึงวันนี้เป็นเวลาประมาณ 49 ปี แต่ผลการศึกษาในหลาย ๆ แห่งพบว่า ผู้สูงอายุโดยเฉพาะผู้สูงอายุในชนบทส่วนใหญ่จะไม่ได้รับความรู้เรื่องสวัสดิการสังคมว่า รัฐบาลได้จัดบริการอะไรให้กับผู้สูงอายุบ้าง ไม่ทราบว่ามีหน่วยงานใดที่ให้บริการสวัสดิการสังคมกับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ซึ่งนับเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญที่ทำให้ผู้สูงอายุต้องเผชิญกับปัญหา จากการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุจำนวนไม่เก็ยร้อยละ 40 เท่านั้นที่ทราบว่ามีการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ (เกริกศักดิ์ บุญญาบุหงศ์. 2539 : 72) และในจำนวนที่ทราบนั้นส่วนใหญ่ก็ไม่ทราบว่ารายละเอียดของการให้สวัสดิการสังคมนั้นมีอะไร และอย่างไรส่วนมากเข้าใจว่าการให้สวัสดิการสังคมหมายถึงการได้รับความช่วยเหลือทุกอย่าง ทุกเรื่องโดยที่ตนเองไม่ต้องทำอะไรเลย และช่วยตนเองไม่ได้แล้ว จึงมีความต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือจากสังคม แต่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังคิดว่ายังสามารถพึ่งตนเองได้ และไม่ยอมให้สังคมเห็นว่าตนเองเป็นคนไร้ความสามารถก็เลยไม่ยอมรับหรือขอรับบริการสังคมที่รัฐจัดให้

นอกจากปัญหาที่ผู้สูงอายุไม่ทราบเรื่องการให้บริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุแล้ว ผู้สูงอายุยังมีปัญหาอื่น ๆ ที่พอจะสรุปได้ดังนี้ ไม่ทราบว่าหน่วยงานใดให้บริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ และหน่วยงานนั้น ๆ อยู่ที่ไหน จะติดต่อได้อย่างไร และในแต่ละหน่วยงานมีบริการอะไรบ้าง หน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดสวัสดิการไว้ให้ไม่ตรงกับความต้องการไม่สามารถจะไปรับบริการได้ เนื่องจากมีปัญหาในเรื่องสุขภาพ ไม่มีค่าใช้จ่าย และขัดกับความรูสึกทางใจที่จะต้องไปพึ่งพาคนอื่น เป็นต้น

หน่วยงานหลักที่ให้บริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุมีทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน หน่วยงานของรัฐที่เป็นหน่วยงานหลักได้แก่ กรมประชาสงเคราะห์ เดิมสังกัดอยู่ในกระทรวงมหาดไทย ปัจจุบันสังกัดอยู่ในกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ แต่หน่วยงานหลักที่มีการจัดการบริการและให้การสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องคือ กรมประชาสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการในทุกรูปแบบเพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับความคุ้มครอง ได้รับการดูแลให้มีความสุข ไม่ต้องเร่ร่อน ถูกทอดทิ้งให้ว่าเหว่ รวมทั้ง

ให้มีการเสริมสร้างทัศนคติและพัฒนาค่านิยมของเยาวชนเพื่อให้เกิดความกตัญญูกตเวทิต่อบุพการี กรมประชาสงเคราะห์ได้เริ่มดำเนินการให้การสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุตั้งแต่ พ.ศ. 2496 จนถึงปัจจุบัน โดยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี โดยกำหนดนโยบายที่สำคัญเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข

กรมประชาสงเคราะห์ได้แบ่งคนชราออกเป็น 5 กลุ่ม และจัดสวัสดิการในรูปแบบที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้สูงอายุเร่ร่อนไร้ที่พึ่ง ได้แก่ ผู้สูงอายุที่เร่ร่อนในสวนสาธารณะ ด้วยสาเหตุต่าง ๆ เช่น ยากจน ไม่มีผู้อุปการะ ไม่มีที่อยู่อาศัย ตลอดจนถูกทอดทิ้ง ผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะได้รับการสงเคราะห์ให้อยู่ในสถานสงเคราะห์คนชราของกรมประชาสงเคราะห์ในประเภทสามัญ คือไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งในปัจจุบันมีสถานสงเคราะห์คนชราอยู่จำนวน 20 แห่ง

กลุ่ม 2 ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งในบ้านของตนเอง ผู้สูงอายุไม่ประสงค์จะเข้าพักอยู่ในสถานสงเคราะห์ หากหมู่บ้านนั้นมีการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ให้แจ้งชื่อไปยังคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านดังกล่าว พิจารณานำเสนอคณะกรรมการจังหวัดเพื่อขอรับสิทธิบัตรรับเลี้ยงชีพรายเดือน ตลอดชีวิต หรือจนกว่าจะช่วยเหลือตนเองได้ ได้รับอนุมัติเลี้ยงชีพรายเดือนเดือนละ 200 บาท

กลุ่มที่ 3 ผู้สูงอายุที่อยู่กับครอบครัวแต่มีปัญหาต่าง ๆ การให้บริการแก่กลุ่มนี้ได้แก่ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ดำรงชีวิตอยู่กับครอบครัว แต่ถ้าหากมีปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาที่อยู่กับครอบครัวไม่มีความสุข ครอบครัวไม่มีเวลาในการดูแลหรือผู้สูงอายุที่ฐานะดีแต่ไม่มีคนดูแลช่วยเหลือ รวมทั้งผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยและมารักษาหรือตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาลในเมือง แต่โรงพยาบาลไม่มีเตียงว่าง (ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง) ทำให้ไม่สามารถนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาลได้ และไม่สะดวกที่จะกลับภูมิลำเนา ผู้สูงอายุเหล่านี้ก็สามารถขอเข้ารับบริการบ้านพักฉุกเฉินได้

กลุ่มที่ 4 ผู้สูงอายุที่มีฐานะเศรษฐกิจดีพอที่จะช่วยตนเองได้ และไม่มีญาติให้การดูแล สามารถเลือกใช้บริการของกรมประชาสงเคราะห์ 2 ประเภท คือ

ประเภทเสียค่าบริการ โดยจะจัดห้องพักให้และต้องชำระค่าบริการประเภทเตียงเดี่ยว อัตราคนละ 550 บาท/เดือน ประเภทเตียงคู่ อัตรา 1,060 บาท/เดือน การบริการดังกล่าวมีเฉพาะที่สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแคเพียงแห่งเดียว จำนวน 40 ห้อง

ประเภทพิเศษ โดยปลูกบ้านอยู่เองตามแบบแปลนที่ กรมประชาสงเคราะห์กำหนดในที่ดินของสถานสงเคราะห์ โดยทำสัญญาปลูกสร้าง เมื่อสร้างเสร็จแล้วยกกรรมสิทธิ์ให้ทางราชการและผู้ปลูกสร้างสามารถจะอยู่ได้จนตลอดชีวิต ซึ่งขณะนี้ที่สถานสงเคราะห์คนชราวาสนะเวศม์ฯ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ราคาหลังละ 420,000 – 650,000 บาท ขึ้นไป) และสถานสงเคราะห์คนชราวัยทองนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ มีบ้านพักเดี่ยวและคู่ รวมทั้งบ้านพักปฏิบัติธรรม (ราคาตั้งแต่ 120,000 – 400,000 บาท)

กลุ่มที่ 5 ผู้สูงอายุที่ยังต้องการมีกิจกรรมเมื่อพ้นวัยทำงาน กรมประชาสงเคราะห์ จะจัดการบริการให้ในรูปของศูนย์บริการผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นบริการที่จัดให้สำหรับผู้สูงอายุที่อยู่นอกสถานสงเคราะห์ เนื่องจากปัจจุบันมีผู้สูงอายุส่วนหนึ่งที่ยังคงมีความสามารถและมีศักยภาพที่พร้อมจะช่วยเหลือชุมชนและสังคม รวมทั้งบางส่วนยังคงต้องการมีอาชีพ เพื่อเสริมรายได้ให้กับตนเองหรือครอบครัว กรมประชาสงเคราะห์จะให้คำแนะนำ ปรึกษา เกี่ยวกับแนวทางที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐ และเอกชนจัดขึ้น เช่น

- เข้าร่วมกิจกรรมหรือร่วมดำเนินการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุตามกิจกรรมของชมรมที่ตนเองมีความสนใจ
- เข้าร่วมกิจกรรมกับมูลนิธิหรือสมาคมที่ดำเนินการด้านผู้สูงอายุ เช่น สมาคมคลังปัญญาอาวุโสแห่งประเทศไทย สภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย (เป็นองค์กรรวมของชมรมผู้สูงอายุต่าง ๆ ทั่วประเทศ) เป็นต้น
- ร่วมเป็นอาสาสมัครของหน่วยงานต่าง ๆ โดยอุทิศเวลา ความสามารถให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ด้อยโอกาสต่าง ๆ ในสังคม เช่น เด็ก คนพิการ รวมทั้งกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน เช่น เป็นผู้แนะนำตอบปัญหาทางโทรศัพท์ (Hot line) หรือให้ความรู้เป็นวิทยาทานในวาระต่าง ๆ เป็นต้น
- สำหรับผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง อาจจะเข้าร่วมในกิจกรรมการจัดทำ “ทำเนียบผู้อาวุโส” ซึ่งจะเป็นการรวบรวมรายชื่อและรายละเอียดโดยย่อของผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถจากสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นการรวบรวมภูมิปัญญาชาวบ้านไว้เป็นหมวดหมู่สำหรับผู้ที่จะบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม หรือเพื่อทำงานเพื่อเป็นรายได้เสริมสำหรับตนเองและครอบครัว รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์ความรู้ความสามารถไว้ให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาสืบไป

สำหรับการให้บริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันประกอบด้วยบริการ 2 ลักษณะ คือ สถานสงเคราะห์คนชราและศูนย์บริการสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งมีลักษณะการให้บริการที่แตกต่างกันดังนี้

1. สถานสงเคราะห์คนชราของกรมประชาสงเคราะห์ ปัจจุบันเปิดดำเนินการแล้ว 20 แห่ง คือ

- 1.1 สถานสงเคราะห์คนชราร้านบางแค กรุงเทพมหานคร
81 ถนนเพชรเกษม กม.ที่ 11 หมู่ที่ 15 แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160
โทรศัพท์ (02) 4131140-1, (02) 455159 โทรสาร (02) 4131140
มือถือ (01) 9190856
- 1.2 สถานสงเคราะห์คนชราร้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี
151 ถนนสุขุมวิท กม. 113-134 หมู่ที่ 4 ตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี 20150
โทรศัพท์ (038) 241121 โทรสาร (038) 241759 มือถือ (01) 9841027
- 1.3 สถานสงเคราะห์คนชราร้านธรรมปกรณโพธิ์กลาง
จังหวัดนครราชสีมา
583 ถนนโพธิ์กลาง ตำบลโนเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000
โทรศัพท์ (044) 242521 โทรสาร (044) 244300 มือถือ (01) 8424271
- 1.4 สถานสงเคราะห์คนชราร้านธรรมปกรณวัดม่วง จังหวัดนครราชสีมา
38 ถนนสุรนารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000
โทรศัพท์ (044) 242490
- 1.5 สถานสงเคราะห์คนชราร้านธรรมปกรณเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
1 ถนนมูลเมือง ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50000
โทรศัพท์ (053) 278573
- 1.6 สถานสงเคราะห์คนชราร้านทักษิณ จังหวัดยะลา
62 ถนนสุขยางค์ ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000
โทรศัพท์ (073) 212904 โทรสาร (073) 223218

- 1.7 สถานสงเคราะห์คนชราบ้านเขาป้อแก้ว จังหวัดนครสวรรค์
 92 หมู่ที่ 3 ตำบลนิคมเขาป้อแก้ว อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์
 60000
 โทรศัพท์ (056) 221503 ต่อ 529 หรือ (056) 341461
- 1.8 สถานสงเคราะห์คนชราบ้านจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
 54/5 หมู่ที่ 10 ตำบลทุ่งเขาเบญจา อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
 22170
 โทรศัพท์ (039) 437269 โทรสาร (039) 437269 มือถือ (01) 8647317
- 1.9 สถานสงเคราะห์คนชราบ้านอุ้มทอง-พื้งดัก จังหวัดชุมพร
 44/1 หมู่ที่ 4 ตำบลนาชะอัง อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร 86000
 โทรศัพท์ (077) 503464 โทรสาร (077) 502635 มือถือ (01) 6767308
- 1.10 สถานสงเคราะห์คนชราบ้านมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
 277 หมู่ที่ 8 ถนนมหาสารคาม-วาปีปทุม ตำบลเวียงนาง
 อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000
 โทรศัพท์/โทรสาร (043) 721524
- 1.11 สถานสงเคราะห์คนชราวาสนะเวศม์ ในพระสังฆราชูปถัมภ์
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 200/1 หมู่ที่ 2 ระหว่าง กม. 77-78 ถนนบางปะอิน-นครสวรรค์
 (สายเอเชีย) ตำบลบ่อโพง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 13260
 โทรศัพท์ (035) 359277 โทรสาร (035) 360377
 มือถือ (01) 9207170
- 1.12 สถานสงเคราะห์คนชราบ้านนครปฐม จังหวัดนครปฐม
 1/1 หมู่ที่ 5 ตำบลสนามจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
 โทรศัพท์ (034) 255102 โทรสาร (034) 219026 มือถือ (01) 8550353
- 1.13 สถานสงเคราะห์คนชราวัยทองนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่
 ถนนสายแม่แตง-เขื่อนแม่จัดสมบูรณ์ชล ตำบลสันมหาพน
 อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ 50150
 โทรศัพท์ (053) 471491 โทรสาร (053) 471731, (053) 842776
 มือถือ (01) 9507143

- 1.14 สถานสงเคราะห์คนชราบ้านภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
132 หมู่ที่ 2 ตำบลป่าตอก อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต 83000
โทรศัพท์ (076) 260446 โทรสาร (076) 260447
มือถือ (01) 6079848
- 1.15 สถานสงเคราะห์คนชราบ้านศรีตรัง จังหวัดตรัง
ตำบลห้วยยอด อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง 92000
โทรศัพท์ (075) 212340 โทรสาร (075) 214883 มือถือ (01) 6770900
- 1.16 สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค 2 กรุงเทพมหานคร
69/4 หมู่ที่ 9 ซอยหนองใหญ่ แขวงบางแค เขตภาษีเจริญ
กรุงเทพมหานคร 10160
โทรศัพท์ (02) 4556318, (02) 4556309 โทรสาร (02) 4556492
มือถือ (01) 9317284
- 1.17 สถานสงเคราะห์คนชราบ้านลพบุรี จังหวัดลพบุรี
88 หมู่ที่ 2 ถนนพระปิยะ ตำบลป่าตาล อำเภอเมือง
จังหวัดลพบุรี 15000
โทรศัพท์ (036) 413706 โทรสาร (036) 413706
มือถือ (01) 9493283
- 1.18 สถานสงเคราะห์คนชราเฉลิมราชกุมารี (หลวงพ่อบึงอุปถัมภ์)
จังหวัดนครปฐม
27 หมู่ที่ 3 ตำบลวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี
จังหวัดนครปฐม 73120
โทรศัพท์ (034) 338412 โทรสาร (034) 338412
มือถือ (01) 8180798
- 1.19 สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
หมู่ที่ 3 ตำบลชุมเห็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
โทรศัพท์ (044) 616761 โทรสาร (044) 517595
- 1.20 สถานสงเคราะห์คนชราเฉลิมราชกุมารี (หลวงพ่อลำไยอุปถัมภ์)
จังหวัดกาญจนบุรี
หมู่ที่ 4 ตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
มือถือ (01) 9037982

บริการต่าง ๆ ที่จัดให้ในสถานสงเคราะห์คนชราในแต่ละแห่ง ได้แก่

1. ให้บริการเลี้ยงดูด้วยอาหาร 3 มื้อ
2. เสื้อผ้า เครื่องนอน เครื่องใช้ประจำตัวตามความจำเป็นและเหมาะสม
3. ให้บริการตรวจสุขภาพทั่วไป การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วยและการรักษา
ด้านเวชศาสตร์ฟื้นฟู
4. บริการให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาทางอารมณ์ จิตใจ และการปรับตัว
โดยนักสังคมสงเคราะห์
5. การบริการจัดกิจกรรมนันทนาการ งานรื่นเริงในวันนักขัตฤกษ์ต่าง ๆ
รวมทั้งภาคเอกชนและหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกสถานสงเคราะห์ ได้มาจัดกิจกรรม
ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ
6. บริการด้านศาสนกิจ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุประกอบพิธีทางศาสนาตามลัทธิ
ที่ตนนับถือ

7. บริการฌาปนกิจศพให้ผู้สูงอายุที่ไม่มีญาติ

สำหรับสถานสงเคราะห์ประเภทพิเศษ หรือต้องเสียค่าบริการ เช่น
สถานสงเคราะห์คนชราวัยทองนิเวศน์ มีการบริการทั้ง 7 ประเภทนี้เช่นกัน แต่ผู้สูงอายุ
จะต้องเสียค่าบริการตามอัตราที่ระบุไว้

2. การจัดบริการศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ

เนื่องจากปัจจุบันจำนวนประชากรผู้สูงอายุมากขึ้น ประกอบกับการบริการ
สวัสดิการสังคมมีค่าใช้จ่ายสูงมาก มีบุคลากรจำกัดในการดูแลผู้สูงอายุ และไม่ได้รับ
อัตราค่าจ้างเพิ่ม รวมทั้งหลักการดูแลผู้สูงอายุที่ดีที่สุดคือ การให้ที่ผู้สูงอายุได้อยู่ร่วมกับ
ครอบครัวอย่างมีความสุขในบ้านปลายของชีวิต ไม่ใช่การแยกผู้สูงอายุจากครอบครัว
การให้บริการเฉลี่ยเดือนละ 3,000 บาท โดยมีบริการที่จัดให้ ได้แก่

- บริการภายในศูนย์ ได้แก่ สุขภาพอนามัย กายภาพบำบัด สังคมสงเคราะห์
กิจกรรมเสริมรายได้ กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมเสริมความรู้ และศาสนกิจ บริการ
หน่วยเคลื่อนที่ เป็นต้น

- บริการบ้านพักฉุกเฉิน เป็นบริการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหา
ความเดือดร้อนเฉพาะหน้า โดยรับเข้าพักในบ้านพักฉุกเฉิน และให้บริการในด้านปัจจัย 4
สังคมสงเคราะห์หรือส่งไปรับการช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น

การจัดตั้งศูนย์บริการบางแห่งเป็นส่วนหนึ่งของสถานสงเคราะห์และ
ในบางแห่งจัดตั้งเป็นศูนย์บริการเพียงอย่างเดียว ขณะนี้มีศูนย์บริการจำนวน 19 แห่ง
ทั่วประเทศ และหน่วยบริการ 1 แห่ง ดังนี้

1. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุดินแดง กรุงเทพมหานคร
ถนนมิตรไมตรี แขวงดินแดง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ (02) 2468662 โทรสาร (02) 2461942 มือถือ (01) 9407158
2. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุศรีสุคต จังหวัดพิษณุโลก
37/1 ถนนเทพารักษ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000
โทรศัพท์ (055) 258186 มือถือ (01) 8459538
3. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
2/1 ถนนหลังเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000
โทรศัพท์ (043) 332922 โทรสาร (043) 332922 มือถือ (01) 2618048
4. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุบางละมุง จังหวัดชลบุรี
ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุบางละมุง ถนนสุขุมวิท ตำบลบางละมุง
จังหวัดชลบุรี 20150
โทรศัพท์ (038) 240220
5. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุบางแค กรุงเทพมหานคร
81 ถนนเพชรเกษม แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
10160
โทรศัพท์ (02) 4131140 - 1
6. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุบ้านทิพย์สุคนธ์ กรุงเทพมหานคร
7. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุโพธิ์กลาง จังหวัดนครราชสีมา
583 ถนนโพธิ์กลาง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
8. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุทักษิณ จังหวัดยะลา
62 ถนนสูงยางค์ ตำบลสะเตอ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
9. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
1 ถนนมูลเมือง ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
10. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุปิยะมาลย์ จังหวัดเชียงใหม่
208 ตำบลวัดเกษ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

11. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุบ้านธรรมปกรณ์วัดม่วง
จังหวัดนครราชสีมา
12. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุวัยทอง จังหวัดเชียงใหม่
13. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุลพบุรี
82 หมู่ที่ 2 ถนนพระปิยะ ตำบลป่าตาล อำเภอเมือง
จังหวัดลพบุรี โทรศัพท์ (036) 413706
14. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค 2 กรุงเทพมหานคร
10 สุขุมวิท 99 กรุงเทพมหานคร 10250
โทรศัพท์ (02) 3110661, (02) 7424644
15. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุบ้านบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
16. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุศรีตรัง จังหวัดตรัง
17. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุอุทอง-พหังตัก จังหวัดชุมพร
18. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุเพชรทองคำ
19. หน่วยบริการทางสังคมผู้สูงอายุห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

3. การจัดบริการหน่วยเคลื่อนที่

เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อออกเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุที่อยู่ตามบ้าน นำข้อมูลข่าวสารบริการไปเผยแพร่ การให้บริการในด้านคำแนะนำ และการรักษาพยาบาลเล็กน้อย ๆ โดยหน่วยเคลื่อนที่ที่จะประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์และเจ้าหน้าที่พยาบาล ดำเนินการโดยศูนย์บริการผู้สูงอายุและสถานสงเคราะห์คนชราต่าง ๆ

4. การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

4.1 โครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชน

เนื่องจากบริการส่วนใหญ่จะเอื้ออำนวยให้กับผู้สูงอายุที่อยู่ในเมืองเท่านั้น ส่วนผู้สูงอายุที่อยู่ชนบทห่างไกล โดยเฉพาะเกษตรกรในชนบทที่มีฐานะยากจน ร่างกายไม่แข็งแรง ไม่สามารถทำงานเลี้ยงชีพได้ ดังนั้น ในสมัยรัฐบาล นายอนันต์ ปัญญารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีการจัดการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพขึ้น ในปี พ.ศ. 2536 เพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุในชนบทที่ยากจนโดยมอบเป็นเงินรายละ 200 บาท/เดือน และช่วยจนตลอดชีวิต ซึ่งปีแรกได้รับงบประมาณเพียง 20,000 คนทั่วประเทศ โครงการนี้เป็นโครงการที่รัฐบาลให้ความสนใจมาก และผลักดันให้มีการเพิ่มจำนวนเงินเป็นเดือนละ 300 บาท/หนึ่งคน สามารถช่วยเหลือผู้สูงอายุได้จำนวน 400,000 คน ซึ่งกรมประชาสงเคราะห์ได้กำหนดให้มีการจ่ายเงินดังกล่าว โดยการเปิดบัญชีให้กับผู้สูงอายุ หรือจ่ายผ่านบัญชี ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำ

หมู่บ้าน ซึ่งศูนย์สงเคราะห์ฯ นี้ จะมีคณะกรรมการศูนย์ฯ ที่ได้รับคัดเลือกจากคนในหมู่บ้าน เป็นผู้พิจารณา ผู้สูงอายุที่สมควรได้รับเบี้ยยังชีพตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น มีฐานะยากจน ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู เป็นต้น

4.2 โครงการอุดหนุนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยภาคเอกชน

เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2538 โดยการรณรงค์หาผู้บริจาคเงินสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน คนละ 200 บาท/เดือน พื้นที่ดำเนินการจะเป็นพื้นที่ ในเขตกรุงเทพมหานคร และพื้นที่ที่ยังไม่มีการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

5. การจัดตั้งศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัดโดยชุมชน

เป็นโครงการที่สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุ ในชุมชน ของตนเอง โดยให้วัดหรือสถาบันทางศาสนาอื่น ๆ เช่น โบสถ์ มัสยิด เป็นศูนย์กลางในการจัด กิจกรรม โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นไปตามความต้องการของชุมชนนั้น ๆ เช่น กิจกรรมส่งเสริม รายได้ กิจกรรมด้านการเกษตร กิจกรรมด้านการศึกษา และในปี พ.ศ. 2542 กรมประชา- สงเคราะห์ได้รับการจัดสรรเงินตามแผนมियाซาว่า เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ ศูนย์ ละ 50,000 บาท และเป็นค่าวัสดุครุภัณฑ์ภายในศูนย์ ศูนย์ละ 140,000 บาท ปัจจุบันมีการ จัดตั้งศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัดขึ้น 200 ศูนย์ ทั่วประเทศ

6. การสงเคราะห์เครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องช่วยความพิการ และอื่น ๆ ตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ โดยติดต่อที่ส่วนกลาง สำนักงานประชา- สงเคราะห์เขตพื้นที่ต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดทุกจังหวัด โดยมีนักสังคมสงเคราะห์ให้บริการตามความเหมาะสม รวมทั้งติดต่อประสานงานหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องร่วมให้ความช่วยเหลือต่อไป

7. การจัดงานวันผู้สูงอายุแห่งชาติ

คณะรัฐมนตรีได้กำหนดให้วันที่ 13 เมษายนของทุกปี เป็นวันผู้สูงอายุ แห่งชาติ โดยมีปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเป็นประธานกรรมการ อธิบดี กรมประชาสงเคราะห์เป็นกรรมการและเลขานุการ ดำเนินการจัดงานประจำทุกปี โดยมี วัดอุประสงค์เพื่อเป็นการยกย่องคุณความดีของผู้สูงอายุเพื่อเผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ของ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่ดำเนินการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ กิจกรรมในงานประกอบด้วย การจัดนิทรรศการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำงานด้านผู้สูงอายุ การตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ กิจกรรมบันเทิง และกีฬาสำหรับผู้สูงอายุ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากฝีมือ ผู้สูงอายุ ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวได้มีการจัดในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา

8. การจัดงานปีสากลว่าด้วยผู้สูงอายุ

องค์การสหประชาชาติ ประกาศให้ปี ค.ศ. 1999 (พ.ศ. 2542) เป็นปีสากลว่าด้วยผู้สูงอายุ (International Year of Older Persons) และเชิญชวนประเทศสมาชิกต่าง ๆ ร่วมจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองปีดังกล่าว โดยมีกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคมเป็นศูนย์ประสานงานระดับชาติ ในการจัดกิจกรรมของประเทศไทย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2542 เห็นชอบในการจัดงานฉลองปีสากลว่าด้วยผู้สูงอายุ และแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานปีสากลว่าด้วยผู้สูงอายุขึ้น โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเป็นเลขานุการ การจัดกิจกรรมเป็นความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรธุรกิจ และประชาชนทุกเพศทุกวัย โดยการจัดกิจกรรมจะจัดขึ้นต่อเนื่องตลอดปี พ.ศ. 2542 ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และมีกิจกรรมที่สำคัญที่จัดขึ้นได้แก่ พิธีเปิดงานปีสากลว่าด้วยผู้สูงอายุ การประกาศปฏิญญาผู้สูงอายุไทย การประกาศจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ งานมหกรรมผู้สูงอายุ และการจัดเวทีผู้สูงอายุ 4 ภาค เป็นต้น

9. คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ (กสม.)

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ สังกัดสำนักงานนายกรัฐมนตรี เป็นองค์กรกลางเกี่ยวกับเรื่องผู้สูงอายุ จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2542 กรมประชาสงเคราะห์มีบทบาท ทำหน้าที่เป็นกรรมการ และกองสวัสดิการสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ ทำหน้าที่ร่วมเสนอและกำหนดแนวทางปฏิบัติ ตามนโยบายและแผนสนับสนุนหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมเสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและรายงาน สถานการณ์เกี่ยวกับผู้สูงอายุต่อคณะรัฐมนตรีรวมทั้งร่วมประสานงาน ติดตาม กำกับดูแลเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้สูงอายุ

10. โครงการร่วมกับหน่วยงานเอกชน เช่น การสัมมนาเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการ และค่ายผู้สูงอายุกับสมาคมสภาผู้สูงอายุฯ การจัดทำทำเนียบรายชื่อผู้สูงอายุที่มีความชำนาญด้านต่าง ๆ กับสมาคมคลังปัญญาผู้อาวุโสฯ

11. การจัดอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ โดยเข้ารับการศึกษาอบรมในหน่วยงานสังกัดกรมประชาสงเคราะห์ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ และประสานงานให้นายจ้างที่มีความประสงค์ต้องการต่อไป

12. การสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานภาคเอกชน

- สนับสนุนจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุขึ้นทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 เช่น
- สนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรเอกชน เช่น สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางระหว่างสมาคม ชมรมผู้สูงอายุ และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุ การจัดตั้งสมาคมคลังปัญญาอาวุโสแห่งประเทศไทย เพื่อเป็นศูนย์รวมผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถในการทำประโยชน์แก่สังคมและต่อผู้สูงอายุเอง เป็นต้น
- สนับสนุนเงินอุดหนุนแก่องค์กรเอกชน มูลนิธิที่ดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา

แนวทางการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในอนาคต

1. สนับสนุนให้องค์กรเอกชน องค์กรท้องถิ่น และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ เช่น
  - 1.1 งานด้านสถานสงเคราะห์ ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนใกล้เคียงและภาคเอกชนที่สนใจเข้ามาร่วมเป็นกรรมการ เพื่อให้คำแนะนำเข้าอยู่ในสถานสงเคราะห์ ซึ่งทำภารกิจกรมขยายวงกว้าง ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนใกล้เคียง
  - 1.2 งานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งขณะนี้คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความพร้อมเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ โดยจะขยายให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2549
  - 1.3 การสร้างเครือข่ายการดำเนินงานในทุกระดับ เช่น การสนับสนุนงานเกี่ยวกับชมรมผู้สูงอายุ การสนับสนุนงานด้านอาสาสมัคร การสนับสนุนงบประมาณแก่หน่วยงานภาคเอกชนที่ให้บริการในพื้นที่ การส่งต่อผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาไปยังหน่วยงานอื่นให้ได้รับบริการตามความเหมาะสมของสภาพปัญหา เป็นต้น ทั้งนี้กรมประชาสงเคราะห์ได้เห็นความสำคัญในด้านการประสานเครือข่าย และมีแผนงานที่จะจัดทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชนให้ครอบคลุมในทุกบริการมากยิ่งขึ้น
2. รณรงค์ ส่งเสริมให้ครอบครัวดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวด้วยความรักความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ โดยรัฐและชุมชนจัดบริการเสริมให้ผู้สูงอายุที่สามารถอยู่กับครอบครัวได้มาใช้บริการ เพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของตน
3. กระตุ้นให้ชุมชน สังคมตระหนักในปัญหาผู้สูงอายุ โดยชี้ให้เห็นถึงสภาพปัญหา สาเหตุ แนวโน้มของปัญหาในอนาคตอย่างชัดเจน และดำเนินการอย่าง

ต่อเนื่อง เมื่อชุมชนตระหนักถึงปัญหาอย่างแท้จริงแล้ว จะได้สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมได้ด้วยตนเอง ทั้งในด้านการแก้ไข ป้องกัน พัฒนา และฟื้นฟูผู้สูงอายุ ทั้งนี้ โดยรัฐจะให้การสนับสนุนทางวิชาการ หรือคำแนะนำปรึกษา เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างราบรื่น

4. ขยายโอกาสในการรับข่าวสารและการใช้บริการของผู้สูงอายุในชนบท โดยการประชาสัมพันธ์ให้ชาวชนบทได้รับทราบแหล่งให้บริการด้านต่าง ๆ ให้ความรู้ ให้การศึกษานอกระบบโรงเรียนตลอดชีวิต ทั้งนี้ รัฐจะต้องสร้างเครือข่ายงานสวัสดิการให้กระจายอยู่ในท้องถิ่น โดยให้อาสาสมัครในหมู่บ้านเป็นผู้ประสานการให้ความช่วยเหลือเป็นผู้รับเรื่องร้องทุกข์ในเบื้องต้น และหากสามารถแก้ไขปัญหาได้ก็พิจารณาให้การช่วยเหลือได้เลย โดยผ่านกลไกของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

5. ร่วมผลักดันให้พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ... มีผลบังคับใช้โดยเร็ว เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแล ช่วยเหลือ ค้ำครอง และได้รับการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ในด้านต่าง ๆ

6. ร่วมจัดทำแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ ฉบับที่ 2 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ เป็นแกนกลาง

7. สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาด้านผู้สูงอายุ เพื่อทราบความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม รวมทั้งจะต้องได้ปรับปรุงรูปแบบของบริการสังคมให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์สังคมอยู่ตลอดเวลา

8. การปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยมีการจัดการปรับปรุงองค์การบริหารและการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดแผนงาน โครงการกิจกรรมที่ชัดเจน และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ รวมทั้งจัดทำตัวชี้วัดการปฏิบัติงานและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ทั้งงานในรูปสถานสงเคราะห์ศูนย์บริการและการสงเคราะห์เป็ยยังชีพ

สรุป จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่า สวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่จัดโดยรัฐบาลและเอกชน มีประโยชน์และมีความสำคัญมากในการให้ความช่วยเหลือต่อผู้สูงอายุที่เดือดร้อน ตกทุกข์ได้ยาก ยากจน และถูกทอดทิ้ง ประเทศไทยได้ทำแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติ เริ่ม พ.ศ. 2525-2544 แผนพัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคม ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2538-2544 และแผนประชาสงเคราะห์แม่บท ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2540-2544) จะเห็นว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับงานของผู้สูงอายุในฐานะที่ท่านได้ทำประโยชน์แก่ประเทศชาติมาแล้วในช่วงชีวิตหนึ่ง และเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

ของครอบครัวและสังคมตามความเหมาะสม งานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุจะดำเนินไปด้วยดี และบรรลุวัตถุประสงค์ จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะรัฐบาลซึ่งมีหน้าที่หลักในการพัฒนาประเทศ ประเทศจะเจริญก็ต้องได้รับการพัฒนาทุกส่วน โดยเฉพาะการพัฒนาคนให้มีความอยู่ดีกินดี รัฐบาลจะต้องมีนโยบายที่แน่นอน ปฏิบัติได้ เป็นรูปธรรม ทุ่มงบประมาณในบางส่วนเพื่อดำเนินการ ประเทศที่เจริญแล้วจะเห็นความสำคัญของการจัดสวัสดิการสังคมให้กับคนในประเทศเป็นสำคัญ นโยบายของการพัฒนาประเทศส่วนหนึ่งที่สำคัญคือ จะต้องให้ประชาชนในประเทศอยู่ดีกินดี และมีความสุข (พรรณี ประจวบเหมาะ 2523, สุเทพ เชาวลิขิต. 2527) จากรายละเอียดที่คณะวิจัยได้นำมากล่าวไว้ในบทนี้ จะเห็นได้ว่า ภาครัฐบาลและเอกชนได้ร่วมกันให้ความช่วยเหลือต่อผู้สูงอายุที่เดือดร้อน โดยเฉพาะความต้องการพื้นฐาน ในเรื่องที่พักอาศัยหรือสถานที่พักคนชรา ประเทศไทยได้มีสถานที่พักคนชรา 20 แห่ง และศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุจำนวน 19 แห่ง แต่กรมประชาสงเคราะห์ไม่มีนโยบายในการสร้างสถานที่พักคนชราเพิ่มเติม ตามแนวคิดของอดีตอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ (คุณหญิงสมศรี กัณธมาลา) ให้สัมภาษณ์ว่ากรมประชาสงเคราะห์มีแนวคิดในการที่จะสนับสนุนให้ผู้สูงอายุพักอาศัยอยู่กับบุตรหลานที่บ้าน ถ้ามีความจำเป็นในการสร้างที่พักก็ให้สร้างศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุไป-กลับ หรือพักค้างคืนเฉพาะมีเหตุจำเป็น เช่น การไปหาแพทย์ที่ต้องค้างคืนและเพื่ออนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยแต่ดั้งเดิมไว้ ผู้สูงอายุเป็นที่เคารพของลูกหลานเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของลูกหลาน และผู้สูงอายุมีความสุขในแวดวงของลูกหลาน จะประหยังบประมาณของประเทศได้มาก เพราะค่าก่อสร้างสถานที่พักคนชราซึ่งงบประมาณในการก่อสร้างสูงมาก และค่าใช้จ่ายในส่วนของการพัฒนาบุคลากรจะสูงมากเช่นกัน บุคลากรที่จะทำงานด้านนี้ก็ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเฉพาะทาง คือนักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งในปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรสังคมสงเคราะห์มีเพียง 2 แห่งคือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ดังนั้น วิธีที่ดีที่สุดคือส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับลูกหลาน และรัฐจัดสวัสดิการอื่น ๆ ให้กับลูกหลานที่ดูแลผู้สูงอายุ เช่น ครอบครัวใดที่ดูแลผู้สูงอายุสามารถนำค่าใช้จ่ายไปลดหย่อนภาษีได้ รัฐควรประกาศเกียรติคุณแก่ครอบครัวอาสาสมัครที่เลี้ยงดู ให้อาหารผู้สูงอายุ ให้รางวัลหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นรูปธรรมและให้ได้มีการปฏิบัติกันเป็นแบบอย่าง และต่อเนื่องเพื่ออนุรักษ์สังคมไทยแบบดั้งเดิมไว้ให้ชนรุ่นหลังสืบไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ คณะวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุ ทั้งชายและหญิงที่พักอาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง โดยคณะวิจัยได้สร้างขึ้นเอง และได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยได้ทดสอบการใช้เครื่องมือกับผู้สูงอายุที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้สูงอายุที่อายุ 60 ปีขึ้นไปในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 13 ตำบล มีประชากรทั้งหมด 14,443 คน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน ได้มาโดยวิธีดังต่อไปนี้

1. คัด 2.5% จากประชากรทั้งหมดในอำเภอเมือง เป็นจำนวน 361 คน

2. ดำเนินการสุ่มแบบง่ายตามลำดับขั้นต่อไปนี้

2.1 สุ่ม 4 ตำบลจาก 13 ตำบล ในอำเภอเมือง อำเภอที่สุ่มได้ ได้แก่ ตำบลบ้านสวน บางทราย ห้วยกะปิ และแสนสุข

2.2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งหมด 4 ตำบล ให้ได้จำนวน 361 คน ตามสัดส่วนที่เท่ากัน จะได้ประมาณร้อยละ 3.859 ของประชากรรวมทั้ง 4 ตำบล จำนวน 9,586 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างตำบลบ้านสวน 4,512 คน = 174.11 คน ตำบลบางทราย 1,335 คน = 51.51 คน ตำบลห้วยกะปิ 1,000 คน = 38.85 คน และตำบลแสนสุข 2,739 คน = 105.69 คน

2.3 เพื่อให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนเต็ม จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 370 คน เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ (บ้านสวน = 174 คน บางทราย = 51 คน ห้วยกะปิ = 39 คน และแสนสุข = 106 คน)

ตาราง 1 จำนวนตำบล ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ชื่อตำบล	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง ที่สุ่มได้	จำนวนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ้านสวน	4,512	174.11	174
2	หนองรี	1,008	-	-
3	นาป่า	1,144	-	-
4	หนองข้างคอก	498	-	-
5	ดอนหัวฟ่อ	348	-	-
6	หนองไม้แดง	674	-	-
7	บางทราย	1,335	51.51	51
8	คลองตำหรุ	328	-	-
9	เหมือง	161	-	-
10	บ้านเป็ก	384	-	-
11	ห้วยกะปิ	1,000	38.85	39
12	เสม็ด	312	-	-
13	แสนสุข	2,739	105.69	106
รวม		14,443	-	370

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง คณะวิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายปิด ปลายเปิด และแบบสอบถามตัวเลือกตอบ 2 ตัวเลือก แบบสัมภาษณ์มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 สถานภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุในการรับบริการสวัสดิการสังคม จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 3 ความต้องการจริงของผู้สูงอายุในการรับบริการสวัสดิการสังคม จำนวน 2 ข้อ

วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างสำหรับความคิดเห็นของผู้สูงอายุ คณะวิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุ
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วไปสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน
4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ในข้อ 3 มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว ตามแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างที่คณะวิจัยสร้างขึ้น โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. คณะวิจัยได้ติดต่อกับผู้นำหมู่บ้านเพื่อขอสัมภาษณ์ผู้สูงอายุเมื่อตอนที่ผู้นำหมู่บ้านมีประชุมลูกบ้านในแต่ละตำบล
2. เมื่อทราบเวลาของการประชุมลูกบ้านเรียบร้อยแล้ว คณะวิจัยได้เข้าพบเพื่อสัมภาษณ์ผู้สูงอายุตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบล
3. ระยะเวลาของการเก็บรวบรวมข้อมูล รวม 2 เดือน ตั้งแต่เดือนเมษายน - พฤษภาคม 2543

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทุกฉบับ คณะวิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง พบว่า แบบสัมภาษณ์สมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม Spss

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละในการบรรยายสถานภาพสภาพความเป็นจริงและความต้องการจริงของผู้สูงอายุในการรับบริการสวัสดิการสังคม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการสุ่มเก็บรวบรวมข้อมูลในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 370 คน เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ข้อ คือ

1. สภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุในการได้รับบริการสวัสดิการสังคม
2. ความต้องการจริงของผู้สูงอายุในการรับบริการสวัสดิการสังคม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 : สภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุในการรับบริการสวัสดิการสังคม
ในส่วนของสถานภาพและสภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุในการรับบริการสวัสดิการสังคมของรัฐ ปรากฏผลดังนี้

สถานภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.50 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 46.50 ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 60 - 69 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.90 และกลุ่มอายุที่น้อยที่สุดคือ อายุ 100 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 0.50

ด้านการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 57.60 และไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ด้านการประกอบอาชีพ อาชีพในอดีตของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือ ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 33.80 ส่วนปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 54.90 รายได้ส่วนใหญ่ในปัจจุบันได้มาจากบุตรและหลาน ซึ่งจะเป็นครั้งคราวเมื่อเวลาจำเป็นจะต้องใช้เงิน เช่น การที่จะต้องไปพบแพทย์หรือซื้อของที่จำเป็น คิดเป็นร้อยละ 44.10

ด้านการพักอาศัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะพักอาศัยอยู่กับบุตรหลาน คิดเป็นร้อยละ 40.30 (ข้อมูลทั้งหมดแสดงไว้ในตาราง 2)

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ช่วงอายุ อาชีพในอดีต
อาชีพปัจจุบัน รายได้ ที่มาของรายได้ และการพักอาศัย

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	172	46.50
หญิง	198	53.50
ช่วงอายุ		
60 - 69 ปี	192	51.90
70 - 79 ปี	114	30.80
80 - 89 ปี	52	14.10
90 - 99 ปี	10	2.70
100 ปีขึ้นไป	2	0.50
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	213	57.60
ประถมศึกษา	153	41.40
มัธยมศึกษา / หรืออาชีวศึกษา	4	1.10
อุดมศึกษา	-	-
อาชีพในอดีต		
รับจ้าง	85	23.00
เกษตรกรกรรม	103	27.80
ค้าขาย	125	33.80
อื่น ๆ	57	15.40
อาชีพในปัจจุบัน		
รับจ้าง	23	6.20
เกษตรกรกรรม	15	4.10
ค้าขาย	129	34.90
อื่น ๆ (ไม่ประกอบอาชีพ)	203	54.90

153533

362, 6

11 112 6

๓๓

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	141	38.10
5,001 – 10,000 บาท	59	15.90
10,001 – 15,000 บาท	12	3.20
15,001 – 20,000 บาท	3	0.80
20,001 บาท	-	-
อื่น ๆ	155	41.90
ที่มาของรายได้		
เงินเก็บสะสม/ดอกเบี้ยย	21	5.70
เก็บค่าเช่า	6	1.60
บุตรหลายให้	163	44.10
จากการประกอบอาชีพ	152	41.10
จากสวัสดิการสงเคราะห์ของรัฐ	1	0.30
จากรายได้อื่น ๆ	27	7.30
การพักอาศัย		
อยู่ตามลำพัง	20	5.40
อยู่กับสามี/ภรรยา	32	8.60
อยู่กับสามี/ภรรยาและบุตร	124	33.50
อยู่กับบุตรและหลาน	149	40.30
อยู่กับหลาน	26	7.00
อยู่กับผู้อื่น	19	5.10

สภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุเกี่ยวกับการรับบริการสวัสดิการสังคม
ปรากฏผลดังนี้

1. ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ทราบเกี่ยวกับการรับบริการสวัสดิการสังคม เป็นจำนวน
228 คน คิดเป็นร้อยละ 61.60 ส่วนผู้ที่ทราบมีจำนวนเพียง 142 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40

2. ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ได้รับการสวัสดิการสังคมของรัฐ จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 83.20 ส่วนผู้สูงอายุที่ได้รับการสวัสดิการสังคมของรัฐเพียง 62 คน คิดเป็นร้อยละ 16.80

3. ผู้สูงอายุที่ได้รับการสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้มี 6 ประเภท ได้แก่

3.1 บ้านพักฉุกเฉิน

3.2 กองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพ)

3.3 การลดค่ารักษาพยาบาล

3.4 ลดค่าโดยสารการเดินทาง

3.5 ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ

3.6 บริการเคลื่อนที่

พบว่า ผู้สูงอายุได้รับการด้านการลดค่ารักษาพยาบาลเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 48.50 รองลงมาได้แก่ การรับบริการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพ) คิดเป็นร้อยละ 16.50 และการได้ลดค่าโดยสารการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 12.40 ตามลำดับ

สำหรับการบริการประเภทบ้านพักฉุกเฉินมีผู้ได้รับการน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 2.10 เท่านั้น รายละเอียดจากตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและค่าร้อยละการได้รับการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

ประเภทของการบริการสวัสดิการสังคม	จำนวนผู้ได้รับการบริการ	ร้อยละ
บ้านพักฉุกเฉิน	2	2.10
กองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพ) ..	16	16.50
การลดค่ารักษาพยาบาล	47	48.50
ลดค่าโดยสารการเดินทาง	12	12.40
ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ	9	9.32
การบริการเคลื่อนที่	11	11.30

ในส่วนของผู้ได้รับการบริการจากศูนย์บริการคนชรา นั้น ได้จำแนกการบริการออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. บริการด้านสุขภาพโดยให้คำแนะนำ
2. บริการออกกำลังกาย
3. บริการอาชีพบำบัด

4. บริการนันทนาการ
5. บริการสังคมสงเคราะห์
6. บริการด้านศาสนา

พบว่า ผู้สูงอายุที่รับบริการด้านศูนย์บริการคนชราได้รับบริการด้านสังคมสงเคราะห์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาเป็นด้านสุขภาพโดยการให้คำแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 23.30 บริการที่ได้รับน้อยที่สุดมี 3 ประเภท คือ บริการออกกำลังกาย บริการอาชีพบำบัด และบริการด้านศาสนา คิดเป็นร้อยละ 6.70 ทั้ง 3 ประเภท รายละเอียดจากตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและค่าร้อยละของศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ

ประเภทของศูนย์บริการคนชรา	จำนวนผู้ได้รับบริการ	ร้อยละ
บริการด้านสุขภาพโดยการให้คำแนะนำ	7	23.30
บริการออกกำลังกาย	2	6.70
บริการอาชีพบำบัด	2	6.70
บริการนันทนาการ	5	16.70
บริการสังคมสงเคราะห์	12	40.00
บริการด้านศาสนา	2	6.70

สำหรับการบริการเคลื่อนที่ มีผู้สูงอายุได้ใช้บริการเคลื่อนที่ คิดเป็นร้อยละ 11.30 จากผู้ที่ได้รับบริการทุกประเภท และเมื่อจำแนกประเภทการบริการเคลื่อนที่ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ออกเยี่ยมเยียนตามบ้าน
2. บริการให้คำแนะนำ
3. บริการให้ข่าวสารข้อมูล
4. การรักษาพยาบาลเล็ก ๆ น้อย ๆ

พบว่า ผู้สูงอายุได้รับบริการเยี่ยมเยียนตามบ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.40 รองลงมาเป็นการรักษาพยาบาลเล็ก ๆ น้อย ๆ คิดเป็นร้อยละ 26.50 บริการให้ข่าวสารข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 23.50 และการบริการให้คำแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 20.06 ดังตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนและค่าร้อยละของการบริการเคลื่อนที่

ประเภทของการบริการเคลื่อนที่	จำนวนผู้รับบริการ	ร้อยละ
ออกเยี่ยมเยียนตามบ้าน	10	29.40
บริการให้คำแนะนำ	7	20.50
บริการให้ข่าวสารข้อมูล	8	23.52
การรักษาพยาบาลเล็ก ๆ น้อย ๆ	9	26.50

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 : ความต้องการจริงของผู้สูงอายุในการรับบริการสวัสดิการสังคมของรัฐ

พบว่า มีผู้สูงอายุที่ต้องการรับบริการสวัสดิการสังคมของรัฐจริง จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 78.40 ส่วนผู้สูงอายุที่ไม่ต้องการรับสวัสดิการสังคมของรัฐ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.60 เหตุผลเพราะว่า มีเงินเพียงพอแล้วไม่เดือดร้อน ไม่ชอบขั้นตอนยุ่งยาก และคิดว่าการให้บริการไม่ดีพอ

สำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการรับบริการสวัสดิการสังคม จำนวน 290 คน นั้น เมื่อจำแนกประเภทของการบริการสังคมพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการรับบริการสวัสดิการสังคมสูงสุดประเภทด้านการลดค่ารักษาพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 22.50 รองลงมาเป็นความต้องการด้านกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพ) คิดเป็นร้อยละ 16.50 และที่มีความต้องการน้อยสุดคือ บริการอื่น ๆ เช่น บัตรรถโดยสารครั้งราคา คิดเป็นร้อยละ 0.40 ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 จำนวนและค่าร้อยละความต้องการรับบริการสวัสดิการสังคม

ประเภทของการบริการสวัสดิการสังคม	จำนวนผู้ต้องการรับบริการ (คน)	ร้อยละ
ครอบครัวอุปถัมภ์	95	7.60
บ้านพักฉุกเฉิน	109	8.70
กองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพ)	207	16.50
การลดค่ารักษาพยาบาล	282	22.50
ลดค่าโดยสารการเดินทาง	182	14.50
ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ	170	13.50

ตาราง 6 (ต่อ)

ประเภทของการบริการสวัสดิการสังคม	จำนวนผู้ต้องการ รับบริการ (คน)	ร้อยละ
การบริการเคลื่อนที่	205	16.30
บริการอื่น ๆ	5	0.40

ในส่วนของความต้องการจริงของผู้สูงอายุที่จะได้รับบริการจากศูนย์บริการทางสังคม
ผู้สูงอายุนั้น ได้จำแนกการบริการออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. บริการด้านสุขภาพโดยให้คำแนะนำ
2. บริการออกกำลังกาย
3. บริการอาชีพบำบัด
4. บริการนันทนาการ
5. บริการสังคมสงเคราะห์
6. บริการด้านศาสนา

พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการจากศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ คือ บริการสังคม
สงเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมาผู้สูงอายุต้องการบริการด้านสุขภาพ โดยให้คำแนะนำ
คิดเป็นร้อยละ 37.00 และต้องการเฝ้าระวังที่สุดคือบริการด้านศาสนา คิดเป็นร้อยละ 23.00
ดังตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนและค่าร้อยละของความต้องการของผู้สูงอายุจากศูนย์บริการทางสังคม
ผู้สูงอายุ

ประเภทของการบริการในศูนย์บริการทางสังคม ผู้สูงอายุ	จำนวนผู้ต้องการ รับบริการ (คน)	ร้อยละ
บริการด้านสุขภาพโดยให้คำแนะนำ	138	37.00
บริการออกกำลังกาย	94	25.00
บริการอาชีพบำบัด	89	24.00
บริการนันทนาการ	94	25.00
บริการสังคมสงเคราะห์	161	44.00
บริการด้านศาสนา	84	23.00

ในส่วนความต้องการจริงของผู้สูงอายุที่ได้รับบริการจากการบริการเคลื่อนที่นั้น ได้จำแนกการบริการออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ออกเยี่ยมเยียนตามบ้าน
2. บริการให้คำแนะนำ
3. บริการให้ข่าวสารข้อมูล
4. การรักษาพยาบาลเล็ก ๆ น้อย ๆ

พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านบริการเคลื่อนที่สูงสุดประเภทบริการรักษาพยาบาลเล็ก ๆ น้อย ๆ คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมาต้องการบริการออกเยี่ยมเยียนตามบ้าน คิดเป็นร้อยละ 35.00 ดังตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนและค่าร้อยละความต้องการของผู้สูงอายุจากการบริการเคลื่อนที่

ประเภทของการบริการในศูนย์บริการคนชรา	จำนวนผู้ต้องการรับบริการ (คน)	ร้อยละ
บริการออกเยี่ยมเยียนตามบ้าน	169	46.00
บริการให้คำแนะนำ	135	36.00
บริการให้ข่าวสารข้อมูล	131	35.00
บริการรักษาพยาบาลเล็ก ๆ น้อย ๆ	193	52.00

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงและความต้องการจริงของผู้สูงอายุในการรับบริการสวัสดิการสังคมของภาครัฐบาล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 370 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและเจาะลึก แบบสัมภาษณ์ได้ผ่านการทดสอบแล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การบรรยายเชิงพรรณนาความ โดยใช้สถิติแบบร้อยละในการบรรยายสถานภาพความเป็นจริงและความต้องการจริงของผู้สูงอายุ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุในการได้รับบริการสวัสดิการสังคม

ปรากฏผลดังนี้

1.1 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ทราบเกี่ยวกับการรับบริการสวัสดิการสังคม คิดเป็นร้อยละ 61.60

1.2 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ได้รับการบริการสวัสดิการสังคม คิดเป็นร้อยละ 83.20 และได้รับการบริการสวัสดิการสังคม คิดเป็นร้อยละ 16.80

ประเภทของบริการสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้ และผู้สูงอายุได้รับมากที่สุดคือการลดค่ารักษาพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 48.50 รองลงมาคือ ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุในการให้บริการสังคมสงเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 40.00 และการบริการเคลื่อนที่ในการออกเยี่ยมเยียนตามบ้านคิดเป็นร้อยละ 29.40 ตามลำดับ

2. ความต้องการจริงของผู้สูงอายุในการรับบริการสวัสดิการสังคมของรัฐ

ปรากฏผลดังนี้

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการรับบริการสวัสดิการสังคม คิดเป็นร้อยละ 78.40

ประเภทของบริการสวัสดิการสังคมที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการรับบริการคือการลดหย่อนค่ารักษาพยาบาล ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุในการให้บริการสังคมสงเคราะห์ และการบริการเคลื่อนที่ในการบริการรักษาพยาบาลเล็ก ๆ น้อย ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุในการได้รับบริการสวัสดิการสังคม พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ทราบเกี่ยวกับการรับบริการสวัสดิการสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกริกศักดิ์ บุญญานพวงศ์ (2539 : 72) ได้พบว่า ผู้สูงอายุจำนวนไม่เกินร้อยละ 40 เท่านั้น ที่ทราบว่า มีหน่วยงานที่ให้บริการสงเคราะห์หรือให้สวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ และในจำนวน ผู้ที่ทราบส่วนใหญ่ก็ไม่ทราบรายละเอียดของสวัสดิการที่ตนจะได้รับ ส่วนมากเข้าใจว่า การให้การสงเคราะห์หรือให้สวัสดิการนั้นคือการให้ความช่วยเหลือโดยที่ตนเองไม่ต้องทำอะไรเลย เพราะจะได้รับการช่วยเหลือทุก ๆ เรื่อง จะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุมีความเข้าใจน้อยมากเกี่ยวกับ สวัสดิการสังคมที่จะให้กับตนเองและความเข้าใจดังกล่าวคิดว่าผู้ที่จะได้รับความช่วยเหลือหรือ ได้รับการสงเคราะห์จะต้องเป็นผู้ที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้อีกแล้ว จึงมีความต้องการที่จะได้รับการสงเคราะห์จากสังคม ผู้สูงอายุส่วนใหญ่คิดว่าตนเองยังช่วยเหลือตนเองได้อยู่ ต้องการ จะพึ่งตนเองมากกว่า หรือไม่ต้องการให้สังคมเห็นว่าตนเองไร้ความสามารถ ก็จะไม่ยอมรับรู้ หรือขอรับการสงเคราะห์ที่สังคมจัดไว้ให้

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ได้รับการบริการสวัสดิการสังคม อาจจะเป็นเพราะว่าไม่รู้ว่ ารัฐมีการจัดบริการสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุดังกล่าวมาแล้ว ผู้สูงอายุส่วนน้อยที่ทราบ และได้รับการบริการสวัสดิการสังคม ประเภทของบริการสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้ และผู้สูงอายุ ได้รับมากที่สุดคือ การลดค่ารักษาพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับสถานภาพของผู้สูงอายุ เพราะ ท่านเหล่านั้นส่วนใหญ่ไม่ประกอบอาชีพ เงินที่ใช้จ่ายได้มาจากบุตรหลานให้ และผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ต้องการบริการด้านสังคมสงเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับสถานภาพของผู้สูงอายุเช่นกัน เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบุตรหลาน อาจจะมี ความขัดแย้งกันบ้างเพราะวัย ต่างกันมาก มีบางสิ่งบางอย่างที่เข้าใจไม่ตรงกัน จึงต้องการให้มีนักสังคมสงเคราะห์ให้คำปรึกษา หรือแก้ปัญหา ฟื้นฟูและปรับสภาพให้ผู้สูงอายุได้มีความสุข ความอบอุ่นใจ สามารถอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุข โดยใช้วิธีการสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย และกลุ่มชน เป็นต้น ตลอดจน ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการศึกษาวิจัยปัญหาของผู้สูงอายุ และในส่วนของ การบริการเคลื่อนที่ในการออกเยี่ยมเยียนบ้านนั้น เป็นบริการที่มีประโยชน์มากสำหรับ ผู้สูงอายุ ควรจะได้รับบริการจากรัฐเพราะสามารถจะใช้บริการผู้สูงอายุได้ถึงบ้าน และส่วนมาก จะมีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นด้วย เช่น พัฒนาชุมชนในเขตที่ผู้สูงอายุพักอาศัยอยู่ เพราะ งานของพัฒนาชุมชนเข้าถึงประชาชนอยู่แล้ว ง่ายในการที่จะลงท้องที่ไปพบผู้สูงอายุได้สะดวก มากขึ้น การจัดหน่วยบริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุเคลื่อนที่ประกอบด้วยนักสังคมสงเคราะห์

พยาบาล อาสาสมัคร ตลอดจนนักศึกษาฝึกงานจะออกเยี่ยมเยียนเป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้บริการด้านสังคมสงเคราะห์ ให้คำแนะนำและแก้ปัญหาความเดือดร้อน เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ตลอดจนช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทุกข์ยากเดือดร้อน เช่น ผู้สูงอายุที่พิการ ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง บุคคลยากไร้ในชุมชนตามความจำเป็นและเหมาะสม เช่น การส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ซึ่งเป็นบริการที่เหมาะสมในการให้ความช่วยเหลือได้ทันที่วงที่ไม่สายเกินไปที่จะแก้ปัญหา

2. ความต้องการจริงของผู้สูงอายุในการรับบริการสวัสดิการสังคมของรัฐ พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการรับบริการสวัสดิการสังคมในเรื่องลดหย่อนค่ารักษาพยาบาล บริการสังคมสงเคราะห์ และบริการเคลื่อนที่ในการบริการรักษาพยาบาลเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุ ทั้งนี้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัยเมื่อสูงวัยขึ้นโรคภัยไข้เจ็บมักจะมาเบียดเบียน ไม่มีเงินรักษา เพราะไม่มีรายได้ ไม่ได้ประกอบอาชีพ รายได้ส่วนใหญ่ได้มาจากบุตรหลาน ดังกล่าวมาแล้ว บุตรหลานเองก็อาจจะไม่มีรายได้บ้าง ซึ่งจะต้องเลี้ยงดูครอบครัวของตนเองและเลี้ยงดูผู้สูงอายุด้วย ดังนั้น ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือจากรัฐ และการที่มีผู้สูงอายุต้องการได้รับบริการสวัสดิการสังคมจากศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุในการให้บริการสังคมสงเคราะห์นั้น ทั้งนี้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่คิดว่าศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุสามารถที่จะแก้ไขปัญหา ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือโดยใช้นักสังคมสงเคราะห์และผู้เกี่ยวข้องมาดำเนินการให้ตรงกับความต้องการจริง ๆ ของผู้สูงอายุซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขในชีวิต และในส่วนตัวผู้สูงอายุต้องการให้รัฐบริการเคลื่อนที่ในการบริการรักษาพยาบาลเล็ก ๆ น้อย ๆ นั้น ทั้งนี้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่อาจจะไม่สะดวกในการที่จะไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลหรือสถานอนามัย อาจจะเดินไม่ไหว ไม่มีผู้พาไป หรือบางครั้งผู้สูงอายุอาจจะคิดว่าเป็นเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่ต้องรักษาก็สามารถจะหายเองได้ แต่ความเป็นจริงแล้ว ถ้าผู้สูงอายุเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุจะต้องรีบรักษา เพราะความต้านทานในผู้สูงอายุจะลดน้อยลง โรคอาจจะลุกลามจากน้อยกลายเป็นมาก ความทรนทรนร่างกายต่อผู้สูงอายุก็จะเพิ่มมากขึ้น ความวิตกกังวลเรื่องความเจ็บป่วยก็จะเพิ่มมากขึ้น ผลสุดท้ายก็จะทำให้ผู้สูงอายุไม่มีความสุข ดังนั้นรัฐควรจะได้บริการเคลื่อนที่ในการบริการรักษาพยาบาลเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อลดค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้น เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ ไม่มีงานทำดังได้กล่าวมาแล้ว

สรุปได้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความต้องการรับบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุจากสภาพความเป็นจริงและความต้องการจริงของผู้สูงอายุสอดคล้องกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการรับบริการสวัสดิการสังคม ในเรื่อง การลดหย่อนค่ารักษาพยาบาล การบริการสังคมสงเคราะห์ การบริการเคลื่อนที่ในการออก เยี่ยมเยียนตามบ้าน และการบริการเคลื่อนที่ในการบริการรักษาพยาบาลเล็ก ๆ น้อย ๆ ดังนั้น รัฐควรจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุแบบผสมผสาน โดยใช้ครอบครัวและชุมชนเป็นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาว่าโครงการ 30 บาท รักษาทุกโรคควรจะทำเนิ่นการอย่างไรจึงจะบริการต่อผู้สูงอายุให้ได้รับประโยชน์เพียงพอ และ ตรงกับความต้องการจริงของผู้สูงอายุให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

•
บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กชกร สังขชาติ. (2538). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ. พิมพ์ครั้งที่ 2. ชลบุรี :
ภาควิชาการศึกษาในอกระบบ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- _____. (2539). ความคิดเห็นของผู้สูงอายุและบุตรธิดาต่อการอยู่อาศัยใน
สถานสงเคราะห์คนชราที่ศูนย์ค่าทางสังคมไทย. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กิติพัฒน์ นนทบุรีมดลย์. (2540). นโยบายสังคมและสวัสดิการสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกริกศักดิ์ บุญญานพงศ์. (2539). นโยบายของรัฐและแนวทางการจัดบริการสังคม
สำหรับผู้สูงอายุในอนาคต. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรมประชาสงเคราะห์. (2541). สรุปผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2541.
กรุงเทพฯ : สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค.
- กองสวัสดิการสงเคราะห์. (2545). นโยบายและการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของ
กรมประชาสงเคราะห์. กรุงเทพฯ : กองสวัสดิการสงเคราะห์.
- พรณี ประจวบเหมาะ. (2523). การสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (กรกฎาคม, 2542). สารประชากรมหาวิทยาลัยมหิดล. นครปฐม :
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. แผ่นพับ
- วันทนีย์ วาสิกะสิน, สุรางค์รัตน์ วศินารมณี และกิติพัฒน์ นนทบุรีมดลย์. (2541).
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุเทพ ชาวลิต. (2527). สวัสดิการสังคม. ขอนแก่น : โอเดียนสโตร์.
- สุรีย์พร พันพืง. (2544). การฉายภาพประชากรโลก. ประชากรและการพัฒนา, ปีที่ 22, 3.
- อรวรรณ ชุมทรัพย์. (2541, 4 ธันวาคม). ปีสากลว่าด้วยผู้สูงอายุ พ.ศ. 2542. สารสตรี,
ปีที่ 5, 1-2.
- U.S. Census Bureau. (1996, December). "Global Aging into 21st Century"
Washington DC : U.S. Department of Commerce, Bureau of the Census,
National Institute on Aging.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

สำหรับการวิจัย เรื่อง ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับ ผู้สูงอายุ, จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. เพศ

- ชาย
- หญิง

2. ท่านมีอายุเท่าไร

- 60-69 ปี
- 70-79 ปี
- 80-89 ปี
- 90-99 ปี
- 100 ปีขึ้นไป

3. ท่านเคยทำอาชีพอะไร

- รับจ้าง
- เกษตรกรรม
- ค้าขาย
- อื่น ๆ โปรดระบุ .....

4. ท่านจบการศึกษาระดับใด

- ต่ำกว่าประถมศึกษา
- ประถมศึกษา
- มัธยมศึกษา/หรืออาชีวศึกษา
- อุดมศึกษา

5. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพอะไร

- รับจ้าง
- เกษตรกรรม
- ค้าขาย
- อื่น ๆ โปรดระบุ .....

6. ท่านมีรายได้ต่อเดือนประมาณเท่าไร

- ต่ำกว่า 5,000 บาท
- 5,001-10,000 บาท
- 10,001-15,000 บาท
- 15,001-20,000 บาท
- 20,000 บาท
- อื่น ๆ โปรดระบุ .....

7. ท่านพักอาศัยอยู่กับใคร

- อยู่ตามลำพัง
- อยู่กับสามี/ภรรยา
- อยู่กับสามี/ภรรยาและบุตร
- อยู่กับบุตร และหลาน
- อยู่กับหลาน
- อยู่กับผู้อื่น โปรดระบุ .....

8. ท่านมีรายได้จากที่ใด

- เงินเก็บสะสม/ดอกเบี้ยย
- เก็บค่าเช่า
- บุตรหลานให้
- จากการประกอบอาชีพ
- จากสวัสดิการสงเคราะห์ของรัฐ
- จากรายได้อื่น ๆ โปรดระบุ .....

ตอนที่ 2 สภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุในการรับบริการสวัสดิการสังคม

1. ท่านทราบหรือไม่ว่ามีการให้บริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ
  - ไม่ทราบ
  - ทราบ
2. ท่านได้รับบริการสวัสดิการสังคมหรือไม่
  - ไม่ได้รับ
  - ได้รับ...ให้ตอบคำถามในข้อ 3
3. ท่านได้รับบริการสวัสดิการสังคมอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - บ้านพักฉุกเฉิน
  - กองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพ)
  - การลดค่ารักษาพยาบาล
  - ลดค่าโดยสารการเดินทาง
  - ศูนย์บริการคนทางสังคมผู้สูงอายุ
    - บริการด้านสุขภาพโดยให้คำแนะนำ
    - บริการการออกกำลังกาย
    - บริการอาชีพบำบัด
    - บริการนันทนาการ
    - บริการสังคมสงเคราะห์
    - บริการด้านศาสนา
  - การบริการเคลื่อนที่
    - ออกเยี่ยมเยียนตามบ้าน
    - บริการให้คำแนะนำ
    - บริการให้ข่าวสารข้อมูล
    - การรักษาพยาบาลเล็ก ๆ น้อย ๆ

ตอนที่ 3 ความต้องการจริงของผู้สูงอายุ ในการรับบริการสวัสดิการสังคม

1. ท่านต้องการได้รับการบริการสวัสดิการสังคมจากรัฐหรือไม่

- ไม่ต้องการ เหตุผลเพราะ
- มีเงินเพียงพอ ไม่เดือดร้อน
  - ไม่ชอบขั้นตอนยุ่งยาก
  - คิดว่าการให้บริการไม่ดีพอ

- ต้องการ...ให้ตอบคำถามในข้อ 2

2. ท่านมีความต้องการรับบริการสวัสดิการสังคมอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ครอบครัวยูนิคอร์น
- บ้านพักฉุกเฉิน
- กองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพ)
- การลดค่ารักษาพยาบาล
- ลดค่าโดยสารการเดินทาง
- ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ
- บริการด้านสุขภาพโดยให้คำแนะนำ
  - บริการการออกกำลังกาย
  - บริการอาชีพบำบัด
  - บริการนันทนาการ
  - บริการสังคมสงเคราะห์
  - บริการด้านศาสนา
- การบริการเคลื่อนที่
- ออกเยี่ยมเยียนตามบ้าน
  - บริการให้คำแนะนำ
  - บริการให้ข่าวสารข้อมูล
  - การรักษาพยาบาลเล็ก ๆ น้อย ๆ
- อื่น ๆ โปรดระบุ .....